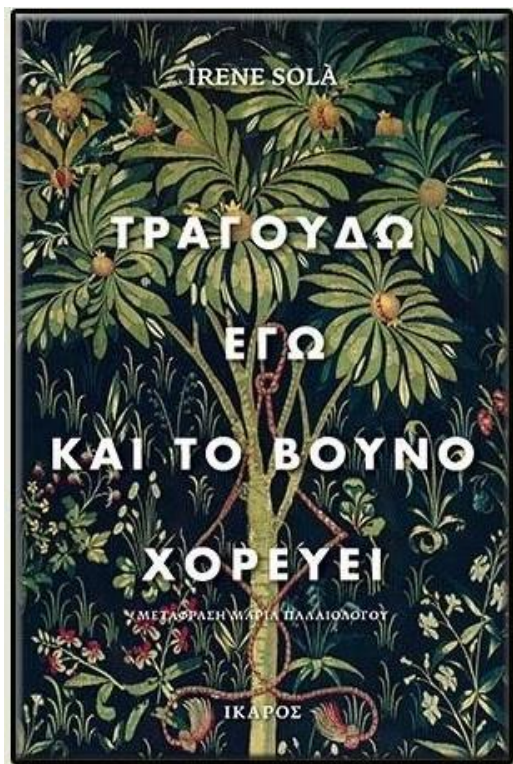

El destí i la natura¹

Canto jo i la muntanya balla, d'Irene Solà, traduïda al grec

Kiriakí Beioglu

Traducció: Jaume Almirall

Irene Solà, *Canto jo i la muntanya balla*. Barcelona: Anagrama, 2019. 192 pàgs.

Irene Solà, Τραγουδώ εγώ και το βουνό χορεύει. Μετάφραση: Μαρία Παλαιολόγου. Αθήνα: Ικαρος, 2022. 224 σελ.

Irene Solà, basant-se en les històries i els mites dels Pirineus, ha escrit un llibre profund i original. Una novel·la que obre una nova mena de narració, arrelada en el folklore d'aquells indrets, però que no queda submergit en aquest món.

«La poesia ho té tot. La poesia té la bellesa, té la puresa, té la música, té les imatges, té la paraula dita, té la llibertat i té la capacitat de commoure, i de deixar-te entreveure l'infinit. El més enllà.

L'infinit que no és a la Terra ni és al Cel. L'infinit dins de cadascú. Com una finestra dalt de tot del cap, que ni sabíem que hi era, i que la veu del poeta obre una mica, el mínim, i allà dalt, per aquella escletxa, hi ha l'infinit».

¹ La versió original de la present ressenya va aparèixer el 19 de novembre de 2022 a la revista *Efsyn.gr* (*Η Εφημερίδα των Συντακτών* [El Diari dels Redactors])

La catalana Irene Solà, autora del llibre *Canto jo i la muntanya balla*, ha escrit una novel·la fascinant, original, poètica, que és impossible que deixi impassible el lector. Ha aparegut recentment a les edicions Íkaros traduïda del català per Maria Paleologu.

Amb el punt de partida del tràgic impacte mortal d'un llamp en el pagès Domènec —que en aquell moment alliberava un vedellet en un poble del Pirineu català— comença un potent relat amb ambient de vells contes combinat amb literatura potent. A partir d'aquí el destí dels descendents de Domènec i del seu indret queda marcat per la «violència».

L'origen primitiu de les coses i de les persones, la força de l'arrel, el vincle misteriós amb la natura, s'enreden magistralment amb el lloc de les persecucions i de les sagnants guerres civils que havien fet miques els pobles de l'interior de Catalunya. I enmig de tot això la força fatal de l'amor com un destí ineluctable.

La narració s'interromp en el capítol «L'aürt», on la terra comença el seu propi monòleg-profecia que està acompanyat de dibuixos en els quals canvia, es transforma, explota i després es calma, però adverteix:

«No em feu dir-vos que aleshores, quan m'hàgiu clavat ben fondes les arrels, quan el cau us sigui acollidor, lleial i bo, quan us hàgiu empassat la meva aigua fresca, quan hàgiu tancat els ulls, i hàgiu posat nom als vostres fills. Aleshores, retronarà el cop d'una violència cega, que és molt més vella que jo, molt més infinita que jo, molt menys misericordiosa que jo. I aplicarà noves forces».

Amb tot dret, *Canto jo i la muntanya balla* ha guanyat quatre premis literaris, inclòs el Premi Europeu de Literatura 2020.

Irene Solà, basant-se en les històries i els mites dels Pirineus, ha escrit un llibre profund i original. Una novel·la que obre una nova mena de narració, arrelada en el folklore d'aquells indrets, però que no queda submergida en aquest món. Al contrari, s'adreça a qualsevol part del planeta, permetent al lector de tot arreu gaudir d'aquesta història màgica en la qual tot parla: els núvols, els bolets, els ossos, els gossos, les muntanyes, els fantasmes, els cabirols, els homes i naturalment les bruixes i les dones d'aigua.

Però per damunt de tot parlen des de les entranyes de l'ànima les dones, obrint els camins de la història de Solà. Dones que no oblidareu fàcilment, com la Sió: «Però a vegades una vol deixar de viure. Quan al teu home un llamp el travessa com a un conill. Quan a una li foraden el cor amb una branca, però no la maten. Una vol deixar de viure. I aleshores, a una, l'obliguen a viure. Els nens criden i la forcen a viure. El vell té gana i la reclama. La gent del poble li porta mongetes i carbassons només per obligar-la a viure. I una deixa de ser una dona i es converteix en una vídua, en una mare. Una deixa de ser el centre de la seva vida, deixa de ser la saba i la sang, perquè l'han obligada a renunciar a tot el que volia. Aquí, llença-les totes, les coses que desitjaves, al mig del camí, en aquest marge, les coses que pensaves. Les coses que estimaves. I mira que eren escarransides, poca cosa».